

Svet je za vse, a lastnina je razdeljena. Posamezniki smejo posvetno premoženje posedati, o njem razpolagati, a rabiti jo morajo tako, kakor bi bilo vseh. Krščanski človek se premoženja naj poslužuje, kakor hišnik božji Bogu v čast in bližnjemu v prid.

Socijalni demokrati nam tudi še razlagajo, kako naj bi bili vsi ljudje lastniki sveta: »Vsaki, kdor ima veselje do obdelovanja zemlje, naj isto obdeluje in doletni pridelki so njegovi.« — Tega novi »kmečki prijatelji« ne povedo, kaj bo z onimi, ki do dela nimajo nobenega veselja? Kmečko delo tudi roke žuli, kosa, oralo, kopalo, vile in vsa druga orodja človeka utrudijo in ko bi treba ne bilo, bi dostikrat najpridnejši kmet rajši v senci ležal, mesto da v potu svojega obraza išče kruha za-se in svoje otroke. Razdelimo vse med vse, potem jih bomo dosti imeli, ki ne bodo hoteli prav nič delati, misleči: »Nič ne dé, če jaz ne delam, delal bo že sosed, šel bodem k njemu in delila si bodeva poljske pridelke, ker mora v socijalistični državi biti vse vseh.«

V tej tirjatvi, kmečki bralec, bodeš lahko spoznal, kako je novi socijalistični nauk nespameten, kako nevarni so tebi ti »novi prijatelji«. Vsakateri kmet dobro vé, kako je pri hiši vse narobe, kedar očeta ni doma. Nihče ne ukazuje, nihče ne uboga, vsak dela ali ne dela, kar se mu prav zdi; in kjer vsakdo dela, kar se mu poljubi, noben ne bode izpolnjeval svojih dolžnostij. Le pomisli, kmet, kaj bode, kedar bodo hlapci rekli: »Živino bomo krmili, kedar se nam poljubi, snopje bomo spravljali, kedar bo nas veselilo, vinograde okopavali, kedar bo nam prav!« Potem bo vse narobe in nazadnje vsi vkup kruha ne bodo imeli. Takih razmer na svetu nikoli ni bilo in jih tudi nikdar ne bode. Demokrati sicer pravijo: »V državi, katera bo skrbela za to, da bodo imeli vsi državljani dovolj kruha, se kmetu ni treba bati, da bodo kedaj on ali pa njegovi otroci stradali.« Demokrati torej mislijo, da bi potem mogla država kmete s kruhom oskrbovati. Čudno! Dandanes kmet pridelava ljubi kruhek, kmet orje in seje in žanje, Bog pa mu daje k temu dežja in solnca. Od kmeta dobivajo kruh še le drugi. V bodoče pa bo neki država delila kmetom kruh, demokrati so tisti čarovniki ali coperniki, ki bodo v velikih tovarnah iz kamenja delali kruh, potem nikomur več stradati ne bo treba in delali bomo tudi le tedaj, kedar nas delo veseli. To ti demokrat obeta, ali od obljube do izpolnitve je dolga pot. Od obljub se še nihče ni zredil, tudi kmetje ne, in naši kmetje niso tako kratke pameti, da bi ne uvideli, kako prazne in neumne so te obljube naših »novih prijateljev«, socijalnih demokratov. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Pridiga,

katere so govorili premilostljivi knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik v začasni cerkvi o. o. frančiškanov o priliki blagoslovljenja peterih novih zvonov za novo farno cerkev blažene Device Marije, matere milosti, v Mariboru na devetnajsto pobinkošno nedeljo, 13. oktobra 1895.

I.

Prav stara je sicer navada, da se rabijo zvonovi pri službi božji. Saj je nosil že viši duhovnik v jeruzalemskem templju krasno oblačilo, na katerega koncih je viselo dvanajst iz čistega zlata vlitih zvončkov, da bi njihovo milo zvonjenje poviševalo službo božjo. (II. Moz. 28, 33, 35.) Vendar pa še v prvih stoletjih niso imeli kristijani zvonov, ker so morali večinoma na tihem v

podzemeljskih jamah in skrivnih brlogih opravljati svoje svečanosti. Pač velika žalost, kaj ne predragi? Ali ne zavlada globoka žalost, ko vtihnejo in obmolknajo zvonovi na Veliki četrtek? In takošna doba tihe žalosti za vernike so bila prva tri stoletja po Kristusovem rojstvu. Pa kakor vskipi vsako krščansko srce veselja in radosti, ko na Veliko soboto zapoje zvon z visokih lin, oznanjujoč veselo vstajenje, tako radosten čas, bi rekel, je napočil za cerkev, ko je v začetku četrtega veka vrli cesar Konstantin Veliki dovolil kristijanom, da smejo očitno po svoji sveti veri služiti troedinemu Bogu. Začeli so sedaj kristijani zapuščati svoja skrivališča in zidati lepe hrame in hiše božje. In kmalu so sprejeli tudi zvonove za cerkvene slovesnosti. Nekateri trdijo, da je sv. Pavlin († 431), škof v Kampanjskem mestu »Nola« pri Neapolju, omislil in vлил prve zvonove. Drugi pa resnijo, da je irski škof, sv. Fokern, ki je umrl okoli leta 490 in katerega časté zvonarji kot svojega patrona, iznašel in vлил prvi zvon. Bodi temu, kakor bodi, gotovo in dognano je, da je že v sedmem stoletju papež Sabinijan (604—606) vpeljal zvonove v cerkvi, in da so pri njegovem pogrebu v Rimu prvokrat peli zvonovi mrtvaške žalostinke. Od te dobe se je poraba zvonov pri cerkvenih opravilih v kratkem razširila po vsem krščanskem svetu. Ni dolgo trajalo, in šteli so si najbogatejši plemiči v posebno čast, ako so mogli za cerkve in kapele pri-skrbovati zvonove, ki so nosili njihova krstna imena. In tako se je našlo tudi v tej fari mnogo blagodušnih dobrotnikov, ki so oskrbeli petero zvonov, katerih prvi in največi tehta 4121 kilogramov ali okoli 82 stotov in poje glas G; drugi šteje 2488 kilogramov ali 48 stotov in ima glas H; tretji je težek 1300 kilogramov ali 26 stotov in poje glas D; četrty ima 700 kilogramov ali 14 stotov in zvoni glas g; peti in najmanjši tehta 311 kilogramov ali 6 stotov in doni glas h. Vbrani so torej ti zvonovi v soglasju Gdur in tehtajo skupno 8920 kilogramov ali 176 stotov. Vsa teža pa z opravo vred znaša 14.200 kilogramov ali približno 282 stotov. Iz teh podatkov smemo sklepati, da bode to zvonjenje krepko, krasno, veličastno.

Pa kakor je raba zvonov v cerkvi starodavna, tako so tudi obredi ali ceremonije staročastite in prepo-membne, s katerimi blagoslovlja cerkev nove zvonove. Po zvonanjem je to blagoslovljenje močno podobno sv. krstu, posebno ker se k temu opravi tudi kumi ali botri jemljejo. Vendar pravi krst to ni, ker se zakrament sv. krsta deli le umnim stvarjem in živim, ne pa neživim in brezumnim; mnogoveč je ta obred le blagoslovitev, ki kaže, da se zvonovi odločijo od drugih stvarij in se posvetijo Bogu, njegovi službi ter da so nekako podobni živim stvarjem, ki stopijo s farniki v duhovno zvezo. Nimajo sicer src, ali vendar z župljani žalujejo in se radujejo; nemi so, vendar znajo govoriti in sicer o raznih priložnostih različno, a takó, da jih prav dobro umeje in čuti vsak verni kristijan.

Psalmi, katere molijo škof in duhovniki pri posvetitvi zvonov, so tako odbrani, da bi se naj Bog usmilil kristijanov in je mogočno branil, ker prihaja od njega vsak dober in popoln dar. — Po odpetju lepih psalmov se zvon znotraj in zvunaj umije, kar pomenja, da mora vse, kar se Bogu izroči, čisto biti in brez madeža, da morajo torej farani na zvonov klic s čistim srcem prihajati k službi božji. — Potem se zvon mazili sedemkrat zvunaj in štirikrat znotraj v podobi križa in med molitvami. Maziljenje s sv. oljem in sv. krizmo pomenja milost božjo, katera težave pri izpolnjevanju božjih zapovedij slajša in lajša ter podaja moč zoper skušnjavca in zapeljivca. In sveti križ je bogati vir, iz katerega tekó vse milosti, kakor je molitev tisti pripomoček, s katerim si izprosimo potrebnih milostij. Sedmero zvunaj

napravljenih križev pomenja, da vabijo zvonovi kristijane k prejetanju sedem sv. zakramentov, teh sedem sadov na drevesu križa, in pa k molitvi s pogledom na svetopisemske besede: »Sedemkrat na dan Te hvalim zavoljo sodeb Tvoje pravice«. (Ps. 118, 164). In četiri notranji križi kažejo, da bodo zvonovi od vseh starih strani klicali in vabili kristijane k poslušanju besede božje takó, da smemo o zvonovih reči, kar je sv. apostol Pavel rekel o apostolih: »Po vsem svetu je šel njihov glas, in do konca zemlje je segala njihova beseda«. (Rimlj. 10, 18).

Pri maziljenju prejme zvon ime kakega svetnika ali kake svetnice, to pa v znamenje občnosti svetnikov, v kateri so kristijani na zemlji, duše v vicah in svetniki v nebesih. Zvonovi so pa v sredi med zavezniki, so tolmači med kristijani na zemlji in svetniki v nebesih. Prav častitljiva in sveta imena dobijo danes blagoslovljeni zvonovi. Prvi in najteži bode imenovan »Mati milosti«; drugi »Franc-Jozef«; tretji »Antonij«; četrti »Filumena«; peti in najlaži »Štirinajsteri pomočniki«. Glejte, preljubi poslušalci! Vsi ti izvoljeni svetniki in svetnice božje Vas bodo z bronastimi jeziki težkih zvonov neprestano opominjali, da hodite za ljubim Jezusom po potu v večno izveličanje. — Po dokončanem maziljenju se postavi kadičnica z dišečim kadilom pod zvon v opomin, naj se molitve iz naših src vzdigajo kakor duhteča vonjava proti oblakom, da bomo po besedah sv. apostola Pavla dober, prijeten duh pred Bogom (II. Kor. 2, 15), in v znamenje, naj bode povsodi, kamor pridoni glas zvonov, vse tako polno milosti in blagoslova, kakor je notranji prostor zvona poln dišave.

K sklepu vse slovesnosti poje dijakon prelepi evangelj o blagih sesticah sv. Marti in sv. Mariji, ki sta obedve skrbno stregle Jezusu — prva telesno in druga duhovno. In to opominja Vas, predragi kristijani, da delate z dobrim namenom vse za Jezusa. Da, tudi zvonovi kličejo visoko z zvonika: »Kristijani, iščite pred vsem božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo Vam bode pridodano«. (Mat. 6, 33).

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Vino gorice.

Morda se komu ovi napis nepotreben dozdeva, kakor da bi še kje drugje vino izviralo in ne le rastlo v gorici; ali vendar je opravičen, kajti sedanji čas vino izvira v vsaki mlaki, se dela v vsaki pivnici — namreč čorba ali ponarejeno vino. Neki kupec mi je pravil, da so ljudje ime in okus pravega vina popolnoma zgubili tako, da za pravo vino ne poprašujejo več ter so zadovoljni, da jim le kaj po grlu teče in praska, samo da je po ceni. Pri nas se dobi taka kaluža z litersko steklenico vred za 26 novčičev. Na hude posledke različnih boleznij pa ne pomislijo. — Kakor so egipčanski čarobniki božje čudeže, po Mojzesu storjene, posnemali ali »podobne« napravljali, tako sedanji čas učeni ljudje delo božjih rok, t. j. naravno vino posnemajo, ali podobno delajo: enakega pa storiti ne morejo. Neskončno veliki je namreč razloček med umetno čorbo in zlato kapljico naravnega vina.

1. Vsečina vina. Vino je tekočina, ki je večinoma iz vode, alkohola in različnih drugih tvarin: kiseline, čreslovine, beljakovine, glicerina, razne soli, barvila, zračnega olja, sladkorja in ogljenčeve kiseline. Razkrojba navadnega vina kaže poprek naslednje množine različnih tvarin: vode 87,0 %, alkohola 10,0 %, vinskega

kamena 0,65 %, vinske kiseline 0,50 %, čreslovine 0,15 %, kisa kiseline 0,07 %, jantara kiseline 0,12 %, glicerina 0,60 %, beljakovine 0,10 %, soli 0,25 %, sladkorja 0,20 %, različne snovi 0,58 %.

Alkohol, navadno špirit ali vinski cvet imenovan, je tekočina nebarvna, prozorna, oživiljajočega duha, začrečega okusa; užgana gori bujno z višnjevkastim plamenom pa brez dima; omami in opijani pivca.

Ogljenčeva kiselina nastane pri vrenju mošta; večinoma iz soda izpuhti, nekoliko je pa itak v vinu zastoj; ter daje vinu okrepljen in hladiven okus. Pri natakanju se tako vino peni, ker ta kiselina v mehurčkih iz vina uhaja. Penušica ima te kiseline mnogo v sebi.

Glicerin je prozorna, brezbarvna, sladka, siropu podobna tekočina, ki se dela pri vrenju mošta.

Čreslovina je v skorji dreves, posebno hrastov, pa tudi v mehuncih in peškah grozdja, ki se še le pri vrenju razvija ter v mošt tem obilnejše dojde, čim dalje združgano grozdje v kadi pustiš. To daje vinu stalnost in zdravje. Črnina ima obilno čreslovine.

Kiseline so različne: jabelčna, citronova, jantarova, kisovalna in vinska kiselina. Več ko je tega, kislejšje je vino. Navadna kiselina v vinu je vinska kiselina. Vsako, še tako zrelo grozdje je nekaj v sebi ima. Ona se s kalijem spoji ter daje: srez, vinski kamen ali birso, ki se na doge prime.

Beljakovina, sladkor in gumi so snovi vina, ki mu brž dajo žolto lice in prijetno dišavo — cvet.

Končno so v vinu raztopljene tudi soli. V vsakem vinu nahaja se: Kalij, natron, apno, magnezija; žveplena, fosforna in kremenčeva kiselina; ali še celo tudi železo.

Te različne tvarine vé ljubi Bog tako pomešati, da dobimo zlahkno vinsko kapljico, ki razveseljuje naše srce, nam daje moč in zdravje, pa nas tudi opominja nebeskega Očeta zato hvaliti. Vino je zdravilno, ako je naravno in tudi samo zdravo. Popačeno in bolno vino pa je za človeka pogubelno. Zato še moramo pri tej priliki pomisliti:

2. Bolezen vina. Vsak nered v človeškem telesu povzroči bolezen. Ako je le drobtica v očeh, med zobmi ali v koži, nas že boli. Tako tudi vino postane bolno, ako je kaj krivega v njem, ako zgoraj omenjenih snovij le ena izdatno prevlada druge; najhitreje vino zboli, če v njem prevlada ali voda ali pa kiselina kisa. Torej je treba v lepem času trgati, ne pa v deževnem. Bolezni vina zaprečimo, ako skrbimo za snažno posodo, za zdravo klet in za dobro sorto trsov. Sode imej odprte na hramu, ter jih pred natakanjem dobro podkuhaj in užvepli. Kadar ti žveplo v sodu ne gori, ga ne natakaj; ako žveplenke nimaš, poskusi ga s špalico. Če pa sode v kleti shranimo, jih moramo dobro žvepliti in zabiti, pa nekaterikrat to zopetovati. Tako ostane sod vedno poraben in zdrav, in tudi vino v njem je dobro. Nekateri pa žvepla ne poznajo. Take žveplenke ali požvepleni traki se dobijo v vsaki prodajalnici prav ceno; $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ ene žveplenke za polovnjak zadostuje, in ko začneš natakati, ga zopet tako požvepli — vselej! Pa žvepla na vino nikoli ne zažigaj, kadar je sod navan. To dela pljuvanje in glavobol, pokvari želodec in pljuča. Tudi reje ne shranjuj poleg vina, repe in korenja, krompirja in zelja, ker to rado plesnuje, zrak okuži, vino ga na-se potegne, posebno zeljno kiselino. Prhljadi odpravi, vodo izpelji, gantarje vzdigni, klet in stene ometi, da boš imel več veselja v snažni pivnici piti in peti, ti in tvoji mejaši. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 26. oktobra v Poličanah (za svinj). Dne 28. oktobra v Št. Juriju ob južni žel., v Ar-